

Riigireformi SA

Riigiuuenduse pakett kokkuvõtlikult -
et Eesti riik oleks hästi juhitud ja
võimuaparaat parim võimalikest

Rait Maruste ja Kristel Urke
Ettekanne kohtumisel Raplamaa Omavalitsuste Liiduga
15. märts 2019

Ettekande ülesehitus

1. Riigireformi tingivad asjaolud ja sihtasutuse tutvustus
2. Riigireformi kontseptsiooni kokkuvõte
3. Teostamise faas

Miks?

- 1,3-miljonilise elanikkonnaga väikeriik, kes peab üleval pidama kõiki või enamikku tavapärase riikluse atribuute.
- 2100. aastaks 800 000 elanikku.
- Järgmise 20 aasta 160 000 tööealist vähem.
- Eestis ei ole eeldada maavarade laiaulatuslikku kasutuselevõttu.
- Euroopa Liidu toetusrahad vähenevad lähitulevikus oluliselt.
- Globaliseerumise ja tehnoloogia arenguga on kaasnenud suured muudatused. Riikidevaheline konkurents on järsult teravnenud.

Riigireformi Sihtasutus

- **Kuidas?**
 - Ideekorjed sihtasutuse seest, kohtumistelt erinevate huvigruppidega, avalikust meediaruumist
 - Välisriikide reformikogemused
- **Kes?**
 - Kodanikualgatus - 27
 - Üks aasta: 14.05.2018 - 14.05.2019
 - Apoliitiline

JÜRI
RAIDLA

ALAR
KARIS

DAVID VSEVIOV

JAAK
AAVIKSOO

JAAN
PUUSAAG

AIVO
ADAMSON

KRISTI
LIIVA

VILJAR
ARAKAS

MAREK HELM

RAIVO
VARE

RIINA
VARTS

RINGA
RAUDLA

TARMO
JÜRISTO

TIIT
PRUULI

TOOMAS
TAMSAR

URMAS
VARBLANE

RAIT MARUSTE

OLARI TAAL

JÜRI KÄO

Kesksed eesmärgid

- Tagada Eesti riikluse kestlikkus ka väheneva ja vananeva rahvastiku olukorras.
- Vähendada võimu ja rahva võõrandumist:
 - vähem bürokraatiat;
 - selgem õiguskeel;
 - rahvale riigijuhtimises osalemiseks laiemad võimalused.
- Võimude tasakaalustatuse tagamine
 - Riigikogu tegelike poliitiliste valikute tegemise keskuseks;
 - täidesaatev võim paindlikumaks;
 - kohalikud omavalitsused võimekamaks;
 - president tasakaalustaja rollis.
- Riigipidamise kulukuse vähendamine

Absurdsete lahenduste välistamine

Põllu määratlus Maaeluministri määruse nr 49

“Keskkonnasõbraliku majandamise toetus” § 5 lõikes 9:

“Põld lõike 8 tähenduses määratletakse, lähtudes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549-607) artikli 67 lõike 4 punktis a sätestatust.”

Absurdsete lahenduste välistamine

98-sõnaline lause töövõimetoetuse seaduse § 27 lõikes 2:

“Isikule, kes oli riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel tunnistatud viimase püsiva töövõimetusse ekspertiiisiga püsivalt töövõimetuks kestusega vähemalt kaks aastat ja kes esitab hiljemalt püsiva töövõimetusse ekspertiiisi otsuses märgitud korduvekspertiiisi tähtajal käesoleva seaduse alusel töövõime hindamise taotluse ning kellel tuvastatakse osaline või puuduv töövõime, või isikule, kellele riiklike elatusrahade seaduse alusel tähtajatult määratud invaliidusgrupp on riikliku pensionikindlustuse seaduse § 58 kohaselt loetud vastavaks vanaduspensioni eani määratud püsivale töövõimetussele töövõime kaotusega 40-100 protsenti, makstakse töövõimetoetust suuruses, mis on võrdne talle viimati riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel makstud töövõimetuspensioniga kalendripäeva kohta, kui käesoleva seaduse alusel makstav töövõimetoetus kalendripäeva kohta on sellest väiksem.”

Absurdsete lahenduste välistamine

- Redeli kasutamise juhend
- Ühe lamba eksponeerimise → loomaaia tegevusluba
- Ja nii edasi

Riigireformi Sihtasutus

○ Mida tehakse?

- Avaliku võimu organisatsiooni terviklik uuendamine
- Kompositsioon, mitte kompilatsioon
- Elluviimiseks 4+4=10 aastat

○ Mida ei tehta?

- Põhiseaduse iluravi
- Põhiseaduse muudatused põhimõttel “nii vähe kui võimalik ja nii palju kui vajalik”
- Erakondade poliitiliste valikute valdkonda kuuluvad küsimused
- “Ei” Hammurapi koodeksile

Tunnuslause

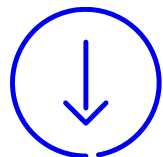
“Eesti on hästi juhitud ja selge visiooniga ergas riik,
mis teenib oma rahvast.”

Definitsioon

Riigireform on keskvõimu, põhiseaduslike institutsioonide ja kohalike omavalitsuste ülesehituse ning tegevuse kriitiline hindamine ja ümberkorraldamine selleks, et muuta riiki tõhusamaks ning paremini vastavaks nii praegustele kui ka tulevastele vajadustele ja väljakutsetele.

Riigikogu

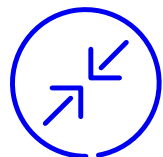
Kasu inimesele ja ühiskonnale: saame tõhusama esinduskogu, kus valija hääл saab rohkem kaalu ning riigi arengut kujundavad inimeste volitatud isikud avalikult meie silme all parimal võimalikul viisil. Erakondade tagatoapoliitika mõju väheneb. Riigikogu muutub targemaks ja tõhusamaks.

Vähendada Riigikogu liikmete arvu 101-lt 91-ni.

Ühtlustada Riigikogu ja kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste tsüklid selliselt, et mõlema esinduskogu valimised toimuksid samal kalendriaastal, vastavalt märtsis ja oktoobris.

Teeme ettepaneku piirata järjestikku Riigikogu liikmeks oleku aega kahe koosseisuga juhul, kui Riigikogu valimised jätkuvad nn suletud nimekirjade alusel.

Leiame, et mõistlik oleks vähendada Riigikogu komisjone ning täpsustada nende pädevust.

Muuta Riigikogu valimised valimisteks avatud nimekirjade alusel ning viia läbi valimisringkondade suuruse võrdsustamine.

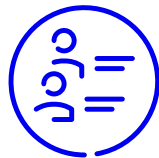
Laiemalt kasutada parlamendi õigust teha valitsusele ülesandeks konkreetsete poliitikasuundade elluviimine ning eelnõude ettevalmistamine parlamendi määratud eesmärkide ja poliitikasuundade realiseerimiseks.

Riigikogu

Teeme ettepaneku kaotada Riigikogu liikmete **kuluhüvitiste süsteem**, tõstes vajadusel Riigikogu liikmete palka.

Välja töötada uus Riigikogu **töökorra seadus** ning kehtestada seadusest madalama aktiga uus **kodukord**.

Seada sisse Riigikogu liikmete tehnilise teenindamise (**abide**) ja **professionaalsete apoliitiliste mittekoosseisuliste nõunike kogu süsteem**.

Soovitame laiemalt kasutada **parlamentarseid kuulamisi ja aruandlust parlamendi ees**.

Määrata igale Riigikogus menetletavale eelnõule konkreetne Riigikogu liikmest **vastutaja**.

Julgustame luua laiemad võimalused **poliitilisteks debattideks**, sealhulgas regulaarseteks erakondade esimeeste avalikeks väitlusteks erinevate poliitikasuundade ja oluliste sündmuste teemadel.

Õigusloome

Kasu inimesele ja ühiskonnale: reegleid ja õigusnorme peab olema ainult niipalju, kui vältimatult vajalik. Normid olgu selgelt sõnastatud ja igale inimesele arusaadavad ka õiguseksperdi abita. Usaldame rohkem Eesti inimesi - suurendame inimeste tegevusvabadust ja vastutust, et oleks vähem käske ja keelde. Eesmärk on selge õiguskeel ja vähe norme, et inimesel oleks lihtsam tegutseda ja riigiasutustega asju ajada ning et õigusabi kulud ei piiraks inimesi põhjendamatult.

Vähendada õigusloomega tegelevate ametnike arvu järgmise kaheksa aasta jooksul ca 50%.

Teeme ettepaneku piirata oluliselt normiloomet. Riigikogul teha Vabariigi Valitsusele ülesandeks töötada välja **programm massilise õigusloome ohjeldamiseks**.

Seaduse tasemel õigusaktidega reguleerida ainult kõige olulisem, üldisem ja püsivam, kasutada laiemalt kohtupraktikat, väljakujunenud head tava ja ühiskondlikke kokkuleppeid.

Leiame, et välja tuleks töötada üldkohustuslikud **õigusaktide ja õiguskeelee standardid**, mis rõhutaksid muu hulgas regulatsiooni selguse ja lühiduse olulisust.

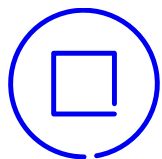

Viia õigusesse sisse põhimõte, mille järgi iga koormava õigusnormi kehtestamisel tunnistatakse kehtetuks kaks samaväärset normi.

Soovitame Riigikogul teha **riigikontrolörile ülesandeks** hakata igal aastal mõõtma ja avalikustama kulutusi, mida tehakse õigusloome finantseerimiseks, ning hindama massilise õigusloomega kaasnevaid kulusid ja koormust ühiskonnale tervikuna.

Rahva osalemine riigi juhtimises ja õigusloomes

Kasu inimesele ja ühiskonnale: innustame ühendatud valitsust sagedamini küsima rahva arvamust ning viima läbi üleriigilisi rahvaküsitlusi. Rahvaküsitlused ja -hääletused kujunevad riigi valitsemise ja oluliste otsuste langetamise loomulikuks osaks.

Teeme ettepaneku kõrvaldada põhiseaduse § 105 lg-s 4 sisalduv piirang - laiemad võimalused rahvahääletuste korraldamiseks

Sätestada põhiseaduses (või seaduses, juhul kui põhiseadust ei muudeta) rahvaküsitlus riigi ja kohaliku omavalitsuse tasandil.

Vabariigi President

Kasu inimesele ja ühiskonnale: valimiskord annab inimestele selguse ja kindluse selles, kuidas riigipead valitakse. See kord peab olema lihtne, selge ja kindlasti tulemust andev. Inimeste osalus presidendivalimisel suureneb õiguse kaudu esitada oma presidendikandidaate. Osalus paraneb ka seeläbi, kui presidendi valib üksnes valimiskogu, kus valijameesteks on parlamendiliikmete kõrval ka kohaliku omavalitsuse esindajad.

Korrigeerida Vabariigi Presidendi valimise korda eeltoodud valimiskogukeskse lahenduse kohaselt, sealhulgas anda hääleõiguslikele kodanikele õigus seada 20 000 toetusallkirja kogumisel üles Vabariigi Presidendi kandidaat.

Muuta Vabariigi Presidendi valimise korda selliselt, et presidendi valiks ainult **201 liikmeline valimiskogu**.

Teeme ettepaneku üle vaadata ja ühtlustada **riigipea ametihüved** teiste riigijuhtide ametihüvedega.

Soovitame seada Vabariigi Presidendi ametis olekule järjestikuselt **ühekordne seitsmeaastane tähtaeg**.

Ühendada Vabariigi Presidendi valimise seadus ja Vabariigi Presidendi ametihüvede seadus üheks seaduseks.

Vabariigi valitsus ja peaminister

Kasu inimesele ja ühiskonnale: ühendatud valitsusasutuse kasu Eesti inimesele on sihipärasem, kiiremini tegutsev ja paindlikum riigijuhtimine - valitsus on valija mandaadiga ühtne meeskond, kel on ühised eesmärgid ja pikk plaan.

Sellise valitsuse juhtimisel saavad ühiskondlikud probleemid kärmemad ja paindlikumad lahendused. Valitsusel ja neid toetavatel ametnikel on rohkem teadmisi, otsustusõigust ning jõudu ühiseks pika visiooniga strateegiliseks juhtimiseks.

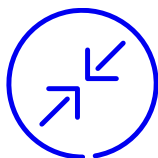
Teeme ettepaneku valmistada ette ministeeriumite konsolideerimine **ühtseks valitsusasutuseks (Riigivalitsuseks)** ja selle lahenduse realiseerimiseks vajalikud Põhiseaduse muudatused.

Asutada ühtse valitsusasutuse (Riigivalitsuse) koosseisus peaministri otsealluvuses Riigikantselei strateegiabüroo, Riigikogu Arenguseire Keskuse ja Eesti Panga analüüsikompetentsi baasil **Eesti Vabariigi Strateegiakeskus**.

Muuta (täpsustada) põhiseaduse § 94 lg-s 2 sätestatud põhimõtet, mille kohaselt minister juhib ministeeriumit.

Soovitame piirata Vabariigi Valitsuse koosseisu peaministri ja kuni kümne ministriga.

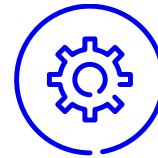

Parimate võimalike ministrite leidmiseks seada sisse ministrikandidaatide **kvalifikatsiooninõuded**, kohustuslik ärakuulamine Riigikogu asjakohases komisjonis ning avalik ärakuulamine Riigikogu täiskogu istungil.

Vabariigi valitsus ja peaminister

Seada **tähtajaline piirang** kõrgemate riigiametnike teenistusele ühes ametkonnas ning juurutada laialt ametnike **horisontaalse liikumise mudel**, kaaludes ühel ja samal ametikohal töötamise tähtaja piirangu sisseseadmist, näiteks valemi kaks korda viis aastat põhimõttel.

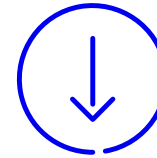
Soovitame radikaalselt **vähendada ministeeriumitest alamal seisvate asutuste, eelkõige sihtasutuste arvu ning nende koosseise**. Vaadata üle eri ministeeriumite, asutuste ja institutsioonide täidetavaid ülesandeid eesmärgiga vähendada dubleerimist ja viia läbi konsolideerimine seal, kus vajalik ja võimalik.

Teeme ettepaneku tippametnike värbamisel viia sisse **personalifirmade kasutamise süsteem** ning personalifirmade soovitude alusel ametisse palkamise otsuste tegemisel „nõustu või selgita“ põhimõte.

Tippametnikele (kantslerid, asekanclerid ja peadirektorid) anda **vabadus oma meeskonna komplekteerimisel**, viies samas sisse nn vanaisa printsiibi.

Ametnikkond ja haldus

Kasu inimesele ja ühiskonnale: inimese ja riigi suhtlemine muutub kiiremaks, vähem aega ja raha nõudvaks. Inimene ei pea palju orienteeruma keerulises ametkondade ja nõuete rägastikus, ametnikud vastavad talle kiiremini, selgemalt ja arusaadavamalt. Inimeste ja ettevõtete elu lihtsustavad uuenduslikud avalikud teenused ja töövõtted uute tehnoloogiate abil - nt e-maksuameti analoogi viimine teistesse eluvaldkondadesse. Inimeste vajadustest lähtuvalt kasutatakse e-riigi võimalusi maksimaalselt.

Leiame, et üldisi haldusmenetluse tähtaegu tuleks kaks korda vähendada, lihtsustada ja vähendada nõudeid ja sellega kaasnevat bürokraatiat.

Riigikogul anda Vabariigi Valitsusele ülesanne ette valmistada nelja aasta jooksul halduskoormuse ca 25% vähendamise kava ning esitada see Riigikogule kinnitamiseks 2019. aasta jooksul.

Haldusmenetluses rakendada maksimaalselt *lex silencio positivo* (tähtajaks saabumata vastust loetakse positiivseks vastuseks) printsiipi, viies vajaduse korral õigusaktidesse sisse asjakohased muudatused.

Soovitame võimaldada konkurentsi avalike teenuste osutamisel.

Määratleda mittestrateegilised avalikud teenused ja anda nende pakkumine üle erasektorile.

Ametnikkond ja haldus

Teeme ettepaneku näha halduskoormuse vähendamise kavas muu hulgas ette:

Riigijuhtimises laiemalt **nüüdisaegsete uuenduslike digilahenduste** kasutusele võtmist.

Alles jäävate ametnike/töötajate **palkade tõstmine** vabaneva raha arvelt.

Avaliku võimu sektoris, sealhulgas riigi osalusega asutatud sihtasutustes töötavate ametnike ja/või sisuliselt ametnike ülesandeid täitvate töötajate arvu (v.a riigi toimimiseks vältimatult vajalikud riigipalgalised, nagu politseinikud, kaitseväelased, päästjad, õpetajad, arstid jne) ning kohaliku omavalitsuse üksuselt palka saavate ametnike arvu vähendamist **kaheksa aasta jooksul ca 50% võrra**; selle eesmärgi täitmiseks teha **Riigikontrollile ülesandeks kaardistada ja analüüsida**, millistest asutustest ja millises proportsioonis on võimalik ametnikke vähendada.

Riiklike registrite arendamine selliselt, et isikult nõutakse **andmete esitamist vaid ühel korral** (nn *once only*-printsiiip).

Valdavalt avalikke funktsioone täitvate ja riigieelarvest finantseeritavate, riigi poolt või riigi osalemisel asutatud **sihtasutuste oluline konsolideerimine, likvideerimine või nende täidetavate funktsioonide üleandmine erasektorile**.

Õigusemõistmine

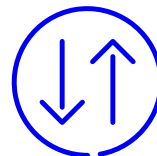
Kasu inimesele ja ühiskonnale: inimestele antakse õigus pöörduda oma põhiseadusest tulenevate õiguste kaitseks otse Riigikohtusse. Meie põhiseaduslikud õigused ja vabadused saavad tugevama kaitse. Kohtumenetlused muutuvad kiiremaks ja lihtsamaks.

Kohtute sõltumatus ja seeläbi nende usaldusvärsus suureneb justiitsministeeriumist eraldatud kohtuhaldusorgani loomise kaudu. Opositsiooni kui võimuliidu tasakaalustaja jõud kasvab võimaluse kaudu esitada Riigikohtusse kaebusi seaduseelnõu kohta, mis nende arvates ei ole kooskõlas põhiseadusega.

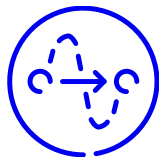
Teeme ettepaneku luua Riigikohtu koosseisus alaliselt toimiv eraldiseisev ja eraldiseisvalt formeeritav põhiseaduskolleegium.

Näha ette, et **Kohtuhalduse Nõukogu** juhib Riigikogu poolt tähtajaliselt nimetatav juht ja Kohtuhalduse Nõukogu toimib Riigikogu põhiseaduskomisjoni heakskiidetud põhikirja alusel. Kohtuhalduse Nõukogu moodustada õigusemõistmise ja avalikkuse, sealhulgas Riigikogu ning täitevvõimu esindajatest.

Institutsionaliseerida Kohtuhalduse Nõukogu kui kohtute haldust otsustav ja korraldav organ ning Eesti kohtupoliitika kujundamise keskus. Tuua Kohtuhalduse Nõukogu teenindus, personaliarvestus ja kohtusüsteemi eelarve formeerimine välja Justiitsministeeriumi valitsemisalast ning anda see üle Kohtuhalduse Nõukogule.

Leiame, et alkatada tuleks „**Kohtureform 2**“ kohtumenetluste lihtsustamiseks, kiirendamiseks ja parema tõhususe saavutamiseks.

Anda põhiseaduslikkuse kontrolli taotluse esitamise õigus Riigikogu **opositsiooni 31 liikmele**.

Soovitame viia konstitutsioonilisse jurisdiktsiooni sisse **individuaalkaebuste** instituut.

Kaaluda **eeluurimisele menetlustähtaegade** sisseviimist ning **peaprokuröri regulaarset ärakuulamist Riigikogu täiskogu poolt**.

Riigikontroll

Kasu inimesele ja ühiskonnale: riigikontrolör muutub poliitiliselt sõltumatumaks ja objektiivsemaks. Vähenevad huvide konflikti võimalused. Tulemuseks on riik, mida kontrollitakse veelgi sõltumatumalt, targemalt ja usaldusväärsemalt. Riigikontrolli roll valitsuse nõustamisel väheneb ja kontrollimisel suureneb, samuti suureneb tema roll Riigikogu nõustamisel.

Muuta põhiseaduse § 134 lg 2 sätteid ja nimetada riigikontrolör ametisse ühekordseks seitsmeaastaseks tähtajaks.

Arvame, et riigikontrolöri osalemine Vabariigi Valitsuse kabinetiistungitel tuleks välistada.

Teeme ettepaneku lõpetada riigikontrolöri rutiinse osalemise praktika Vabariigi Valitsuse istungitel.

Soovitame anda riigikontrolörile õigus osaleda sõnaõigusega Riigikogu istungitel.

Õiguskantsler

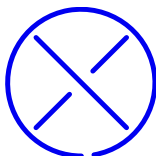
Kasu inimesele ja ühiskonnale: põhiseaduse järelevalve otsused muutuvad objektiivsemaks ja lõplikuks - normikontrolli ei vii läbi õiguskantsler, vaid Riigikohus. Täpsustuvad õiguskantsleri pädevused ja tema tegevus muutub konkreetsemaks ning inimestele suunatumaks, saades seeläbi vajalikuks vahelüliks riigivõimu ja inimese vahel. Säätame ressursse ja koondame ekspertiisi, andes võrdõiguslikkuse voliniku ülesanded üle ombudsmani ehk õiguskantsleri institutsioonile.

Kujundada õiguskantsleri ametkond ümber **klassikaliseks ombudsmani ametkonnaks** ja teha selle muudatuse elluviimiseks vajalikud muudatused Põhiseaduses ja õiguskantsleri seaduses.

Kujundada soolise võrdõiguslikkuse voliniku mõiste, nimetus ja pädevus ümber **võrdsusombudsmaniks**, integreerides voliniku ametkonna õiguskantsleri ametkonda.

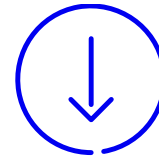
Soovitame **lõpetada** õiguskantsleri rutiinse osalemise praktika Vabariigi Valitsuse istungitel.

Teeme ettepaneku **välistada** õiguskantsleri osalemine Vabariigi Valitsuse kabinetiistungitel.

Kohalik omavalitsus

Kasu inimesele ja ühiskonnale: kindlustada, et Eesti inimesed saaksid suhelda loogiliste tõmbekeskustega ning hästitoimivate ja kvaliteetseid teenuseid pakkuvate võimekate omavalitsustega. Omavalitsused on veelgi paremini juhitud ja suudavad kohalikku elu korraldada eeskujulikul tasemel. Eestis ei ole ainult üks-kaks tõmbekeskust, vaid iga maakonna keskus on piirkonna loomulik ja võimekas keskus.

Subsidiaarsuspõhimõtte laialdasem kasutamine.

Leiame, et läbi tuleks viia **haldusreformi teine etapp**, kujundades maakondadest kohaliku omavalitsuse üksused.

Teeme ettepaneku viia õigusesse sisse **kohalik rahvaalgatus ja kohalik rahvahääletus**.

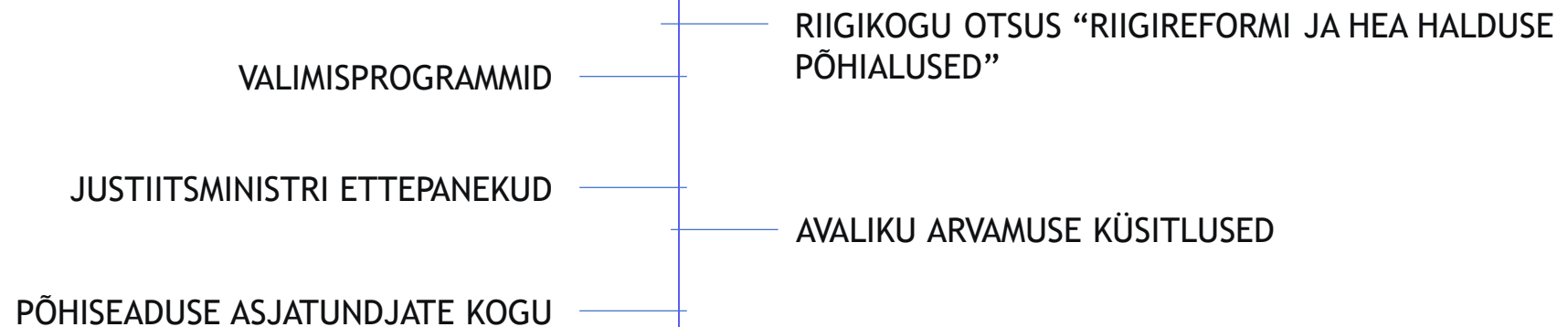
Kaasnevalt eelmises punktis pakutuga muuta Põhiseaduse § 155 lg 1 ja asendada seal sõna „vallad“ sõnaga „maakonnad“.

Soovitame välja töötada **uus kohaliku omavalitsuse korralduse seadus**, nähes selles ette eraldiseisva regulatsiooni Tallinnale kui Eesti Vabariigi pealinnale.

Luaa uus ja arendatud omavalitsusüksuste **rahastusmudel** kohalike omavalitsuste ühtlasemaks arenguks üle Eesti.

Kuidas edasi?

POLIITILISE TAhte SÜND 1

ERAKONDADE VALIMISEELNE ÜHISMEMORANDUM:

- Valimisprogrammid andsid loogilise aluse ja võimaluse ühismemorandumi sünniks.
- Jagades eesmärgi, et Eesti oleks hästi juhitud ja selge visiooniga ergas riik, mis teenib oma rahvast, kinnitavad memorandumi pooled vajadust viia ellu järgmisel kahel valimistsüklil reform riigipidamise uuendamiseks;
- Heas usus ja parimas tahtes, et meie riiklus kehtaks, riigivalitsemine oleks tõhus, kvaliteetne, nüüdisaegne ja usaldusväärne, et meie inimestele pakutaks riigijuhtimises osalemise võimalusi, vastutust ja tegevusvabadust, lepivad erakonnad kokku alljärgnevas:
 1. seada riigireform koalitsioonilepingu 2019-2023 üheks poliitilistest prioriteetidest;
 2. võtta vastu asjakohane Riigikogu otsus ja panna koalitsioonilepingu 2019-2023 alusel loodava valitsuse tegevuskavas paika reformi etappide sisu ja tähtsused;
 3. nimetada riigireformi elluviimiseks vastutav valitsuse liige ja kindlustada selleks vajalik töökorraldus.

POLIITILISE TAHTS SÜND 2

KOALITSIOONILEPING

POLIITILISE TAHTE SÜND 3

RIIGIKOGU OTSUS RIIGIREFORMIST:

- Riigireformi võtmine Riigikogu ja Vabariigi Valitsuse **poliitiliseks prioriteediks**
- Riigireformi mõiste ning üldise sisu heakskiitmine **Riigikogu otsusega** pärast 2019. aasta valimisi
- Riigikogu poolt Vabariigi Valitsusele ülesande andmine esitada 2019. aasta lõpuks riigireformi **praktilise teostamise kava**
- Valitsuses ühe ministri määramine riigireformi eest **vastutavaks ministriks**
- Riigireformi läbiviimine **peaministri järelevalve all** ning riigireformi eest vastutava ministri tegevjuhtimisel
- **Riigikogu toimimine riigireformi poliitilise keskusena**, kus arutatakse ja hinnatakse reformi kulgu vähemalt kahel korral aastas, reformi algperioodil isegi sagedamini
- Asjakohane võiks olla Riigikogus **riigireformi erikomisjoni** moodustamine või selle temaatika andmine põhiseaduskomisjoni pädevusvaldkonda

Aitäh!

